

Cine a fost de vină pentru accidentul de la Colectiv? Cine a profitat de pe urma accidentului?

■ DAN SULTĂNESCU

[National University of Political Studies and Public Administration]

Abstract

The analysis of the public effects of the Colectiv Club accident (since last autumn) shows that there is a considerable impact of mass-media on the public perceptions, in cases with highly emotional development. Our analysis, on opinion polls, shows that media agenda had influenced a lot the perception about who's to blame for that tragic accident. When an important event is publicly debated, this debate can influence the public perception – for example, after one month, has increased a lot the number of people that blamed all the politicians and the Government for this accident, after that theory was presented a lot in the media. Also, after that accident, the change of the Government was seen as a normal decision.

Keywords

agenda setting; agenda media;
opinion polls; Romanian
Government

Articolul de față se bazează pe date măsurate atât în perioada schimbărilor politice din noiembrie 2015, cât și la o lună distanță, în decembrie 2015 (ambele momente, măsurate în studii OR), sau chiar în ianuarie 2016 (date Sociopol). Este vorba de sondaje de opinie realizate pe eșantion reprezentativ la nivel național, de minim 1010 subiecți. Eșantionul a fost multistadial cluster, cu selecție probabilistică a persoanelor, și a fost validat pe baza datelor INSSE 2009 și recensământul populației din 2002. Eroarea maximă tolerată a fost de 3,2%, la un nivel de probabilitate de 95%. Chestionarul a fost aplicat pe populație adultă, neinstituționalizată, folosind metodă CATI. Întrebările au fost selectate pentru a verifica percepția asupra vinovaților principali pentru producerea tragediei de la clubul Colectiv, precum și despre cine, dintre actorii politici principali, a beneficiat și cine a pierdut, din punct de vedere politic, în urmă accidentului. Am încercat atât să prezentăm datele concrete măsurate, cât și să analizăm suplimentar profilele publicului, în funcție de date socio-demografice, consum media și opțiuni politice.

Ipoteza de la care am plecat este aceea că mass media a avut un efect important asupra percepției vinovaților – evoluțiile de la o lună la alta fiind relativ

importante (ceea ce reflectă o influență a unui tip de agendă – agenda media, asupra altui tip de agendă – agenda publică).

A doua ipoteza a fost aceea că vinovăția este/a fost orientată mai mult spre zona celor cu atribuții directe și mai puțin spre zona politică națională, chiar dacă acest fapt nu a fost neapărat scos în evidență în dezbaterile publice. Ulterior, dezbaterile publice au accentuat și vinovăția zonei publice naționale, alături de cea specifică de la nivel local.

Despre amestecul agendelor, referințele bibliografice de la care am plecat au originea la clasicii McCombs și Shaw (și studiile lor din anii 70)¹, precum și în sintezele ulterioare realizate de Everett Rogers și James W. Dearing (care vorbesc despre cele 3 tipuri de agenda²). Apariția internetului și mecanismele sale de interacțiune și interconectare fac astăzi că modelul de comunicare să fie mult mai afectat de „zgomot” din surse cât mai diverse, iar acest lucru are un efect direct și asupra campaniilor electorale. Un model care poate ilustra foarte bine relația dintre actori este prezentat de Ted M. Coopman, într-un articol numit „Toward a pervasive environment perspective”³. Definiții mult mai ample ale acestei realități interconectate sunt date de Manuel Castells, care introduce conceptul de „societăți de tip rețea” (network society) și care arată cum acestea iau locul epocii în care informația era unidirecțională⁴.

Spre exemplu, în volumul din 2000, Castells dezvoltă o teorie a relației dintre agenda statului (militară și academică), agenda mișcărilor sociale (și a activiștilor sociali) și agenda economică (de business), care dau consistență unei infrastructuri interconectate în care interesele acestor zone se intersectează. Tot acest autor notează trecerea dintr-o relație pe verticală (între deținătorul autorității și beneficiarul informației) la o relație mai degrabă orizontală, în care se manifestă o opoziție între Sine (individualități) și tot restul (toate instituțiile, cu toate agendele lor), denumit simplu și generic Rețea. O astfel de tranziție, precum și complexitatea amestecului de agende, definește mult mai mult lumea actuală și comunicarea, inclusiv în campaniile electorale, între actorii implicați (cetățeni/ votanți, candidați/ instituții, media cu toate formele sale).

Datele obținute în sondajele de opinie

Rezultatele sondajelor arată că principalii vinovați de tragedia de la Colectiv sunt considerați proprietarii clubului, dar există o împărțire aproape egală a vinovăției între actorii privați și cei publici (mai ales autoritățile locale). Grupurile care votează partide de stânga tind să accentueze vina patronilor, iar grupurile care votează partide de dreapta învinovătesc în mai mare măsură nu doar politicienii de la putere, ci întreaga clasă politică. Acțiunea autorităților locale este blamată atât de intelectuali și cât și de pensionari, dar acuzațiile asupra primăriei sunt mai puțin vehemente în decembrie decât în noiembrie.

Deși nu blamează Guvernul, majoritatea consideră că fostul premier Victor Ponta a făcut bine că a demisionat. Susținerea pentru noul guvern nu este însă

1 Maxwell E. McCombs, Donald L. Shaw, „The agenda-setting function of mass media”, *The Public Opinion Quarterly* 2 (1972): 176-187

2 Everett Rogers, James W. Dearing, *Agenda-Setting*, Sage Publications, 1996

3 Ted M. Coopman, „Toward a pervasive environment perspective”, *Firstmonday.org*, vol. 14, nr. 1, 2009, <http://firstmonday.org/article/view/2277/2069> accesat 10.03.2016

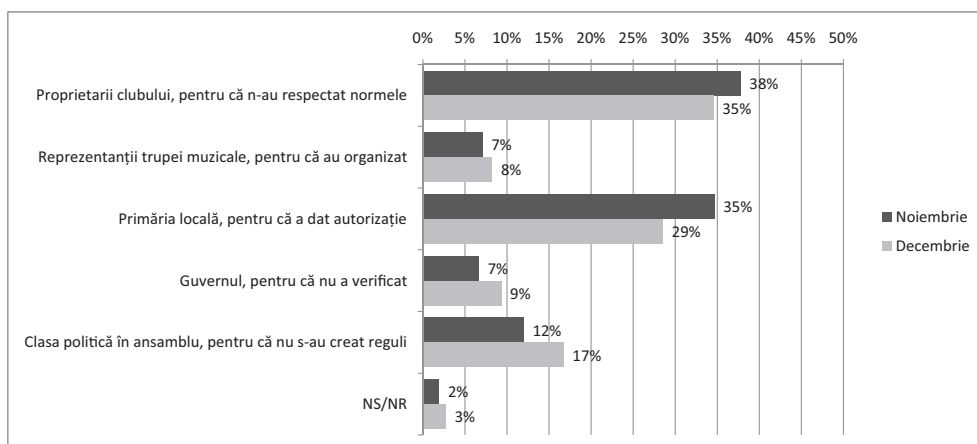
4 Vezi lucrări precum *The Rise of the Network Society*, Cambridge: Blackwell, 2000, sau *Networks of Outrage and Hope. Social Movements in the Internet Age*, Cambridge: Polity Press, 2012

totală, deoarece aproximativ o treime din populație nu îl mai dorea nici pe Victor Ponta, dar nu este mulțumită nici de soluția Dacian Cioloș (este vorba mai ales de tineri, persoane nemobilizate politic și utilizatori de internet).

Dintre actorii politici, UNPR, Gabriel Oprea și fostul primar Cristian Popescu Piedone ies cel mai prost după accident. În pofida campaniei de presă împotriva sa, Raed Arafat nu pierde, ba chiar câștigă simpatie în rândul tinerilor. Președintele Iohannis este considerat principalul actor care a câștigat puncte politice și de imagine de pe urma incidentului, mai ales de către votanții de stânga, printre cei de dreapta fiind mai des întâlnită ideea că cerințele străzii au reușit să se impună, dar chiar și printre aceștia mulți îl dau tot pe Klaus Iohannis drept principal învingător.

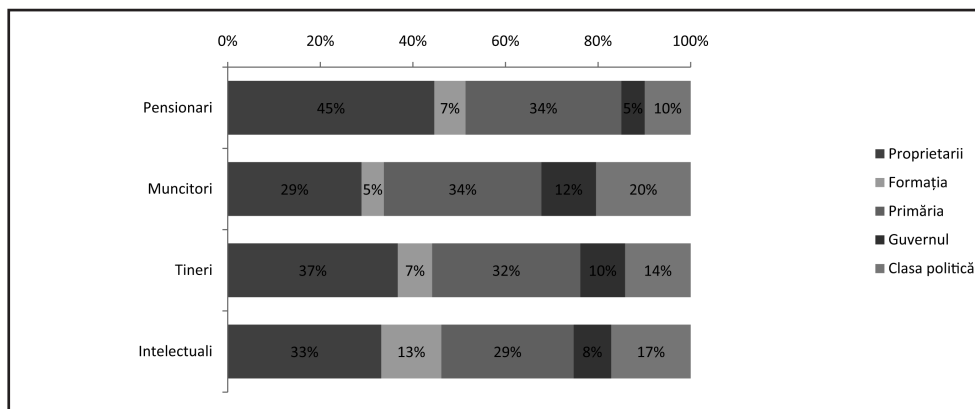
Per total, partidele politice au pierdut din legitimitate după acest moment, dat fiind și numărul mare de oameni care acuză întreaga clasă politică și susținerea destul de mare a ideii unui guvern tehnocrat (mai ales printre votanții PNL, care ar putea să nu voteze partidul dacă ar fi propus Cătălin Predoiu, de exemplu ca premier în locul lui Dacian Cioloș).

Așadar, cine este principalul responsabil pentru tragedia de la Colectiv

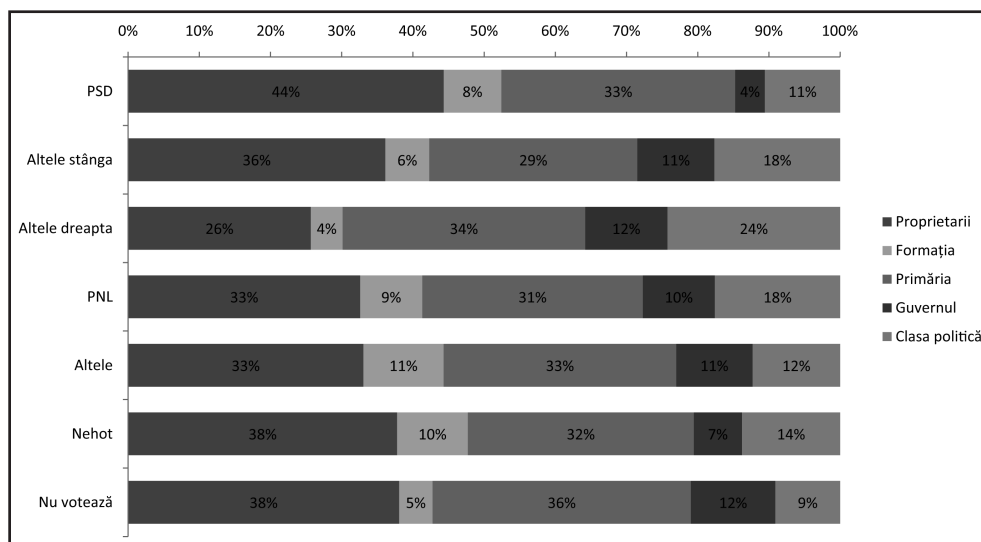

- Ca răspuns la o întrebare închisă, principalii responsabili sunt considerați, cu procente aproape egale în noiembrie proprietarii clubului (38%) și primăria (35%), împreună însumând aproape trei sferturi din opțiuni.
- Există o scădere importantă a procentului celor care învinovătesc primăria locală, de la 35% în noiembrie, la 29% în decembrie, astfel că în ultima lună principala responsabilitate este atribuită proprietarilor clubului.
- Urmează clasa politică în ansamblu, cu o creștere în decembrie de la 12% la 17%. Guvernul este considerat responsabil de mai puțin de 10% din respondenți, la fel ca și trupa muzicală.
- Practic, responsabilii se pot împărți în două categorii, actori publici și actori privați (formația, proprietarii), cu cote aproximativ egale, ceva mai mulți care atribuie responsabilitatea autorităților publice (55% la 45% în ambele luni)

Atribuirea responsabilității în funcție de segmentare socială și politică

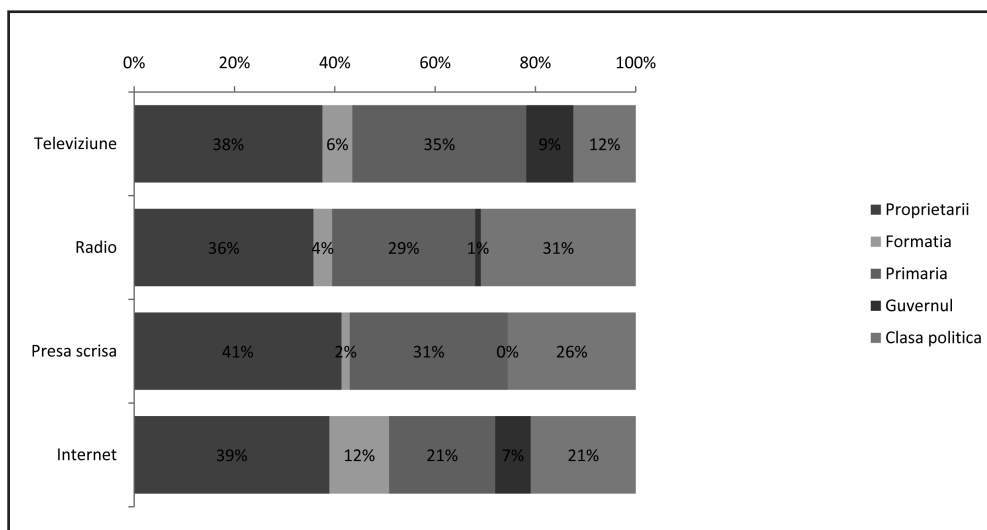

- Pensionarii atribuie într-o majoritate relativă vina actorilor privați (52%) și foarte puțin guvernului, iar muncitorii mai mult actorilor publici (64%), cu precădere guvernul și clasa politică.
- Intelectualii atribuie ceva mai multă responsabilitate formației (13%), iar tinerii dau răspunsuri în media națională.

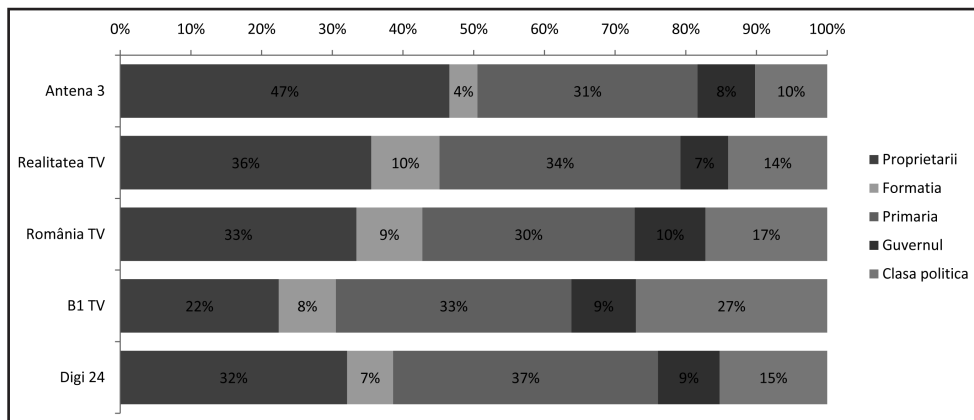

- Votanții PSD învinovătesc mai ales actorii privați (52%) și foarte puțin Guvernul, în timp ce votanții partidelor mai mici de dreapta acuză autoritățile publice și clasa politică (70%). Votanții PNL acuză mai mult întreaga clasă politică decât votanții PSD sau nehotărâții.
- Nu există diferențe majore în ceea ce privește atribuirea vinovăției primăriei, cam peste tot procentul e la 30-35%.

Atribuirea responsabilității în funcție de segmentare media

- Cei care se informează în principal din radio sau presă atribuie o mare parte din vină clasei politice (>25%) și destul de puțină Guvernului sau formației muzicale.
- Cei care se informează de pe internet au o paletă mai diversificată de responsabilizări și acuză mai rar primăria.
- Proprietarii rămân principalii acuzați pentru toate tipurile de media consumate.

- Există diferențe în funcție de televiziunea de știri urmărită, care reflectă probabil modul cum fiecare a mediatizat evenimentul.
- Proprietarii sunt acuzați mai ales de către telespectatorii Antenei 3, în vreme ce la B1 clasa politică obține o vinovăție mult mai mare decât în media națională. Primăria locală este acuzată la fel de mult, indiferent de televiziune (dar este principalul acuzat doar la B1 sau Digi).

Există, aşadar, două tipuri de actori responsabili: actorii privaţi şi cei publici. Diferenţele dintre ei sunt importante:

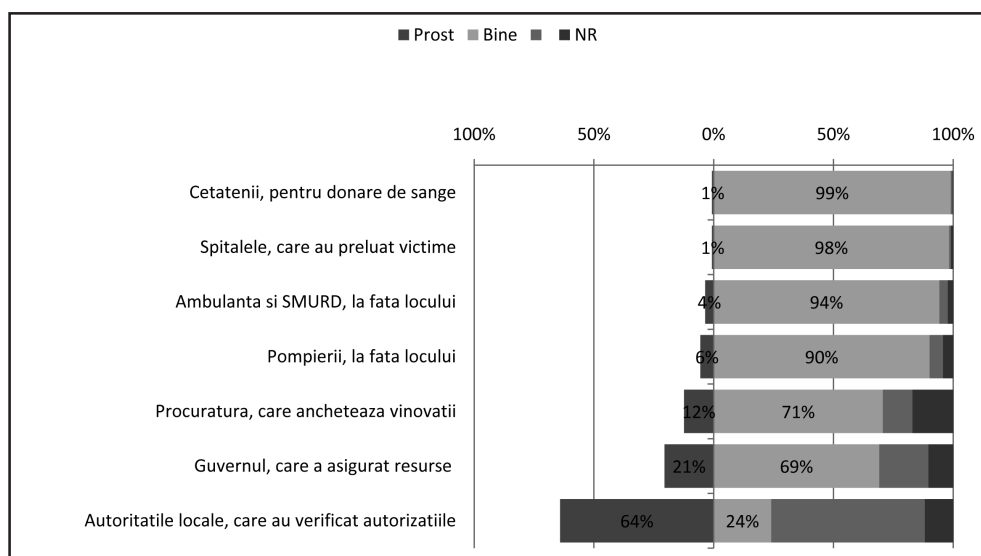
Actori privaţi

- 1. Proprietarii clubului** – consideraţi principal vinovat mai ales de zona de stânga – votanţi PSD, pensionari, locuitori din Muntenia şi Oltenia, telespectatori Antena 3. Ceva mai puţin de către muncitori, votanţi PMP sau M10, telespectatori B1. Vinovăţia atribuită lor a crescut printre votanţii partidelor mici şi telespectatorii RTV, dar a scăzut printre cei neafiliaţi politic (nehotărâţi sau non-votanţi), precum şi printre cei care urmăresc des radio sau presă scrisă.
- 2. Trupa muzicală** – O opţiune minoritară (sub 10% pe eşantionul naţional), mai frecvent întâlnită printre intelectuali, bucureşteni, consumatori internet şi non-votanţi, apare foarte rar printre muncitori, votanţi PMP/M10, cititori de ziare sau telespectatori Antena3. A crescut destul de mult printre bucureşteni în decembrie.

Actori publici

- 1. Primăria şi autorităţile locale** – una din opţiunile dominante (o treime din populaţie), fără mai deosebiri pe grupuri sociale; este opţiunea dominantă printre muncitori, bucureşteni, votanţi PMP/M10 şi telespectatori B1 sau Digi, deci în general în zone de dreapta. În scădere în decembrie faţă de noiembrie, mai ales printre muncitori, bucureşteni şi votanţi de stânga şi telespectatori Antena3 sau RTV.
- 2. Guvernul** – mai rar considerat responsabil direct, mai ales de votanţi ai stângii, vârstnici şi consumatori radio/TV, puţin mai des de muncitori şi non-votanţi (unde această variantă e în creştere). A crescut însă responsabilitatea percepută de la o lună la alta.
- 3. Clasa politică în general** – cam o cincime din opţiuni, mai pronunţată la bărbaţi, muncitori sau intelectuali, bucureşteni, votanţi ai partidelor mai mici de dreapta şi persoane pentru care televiziunea nu este sursa principală media sau care urmăresc B1TV, chiar RTV. În creştere importantă faţă de noiembrie, mai ales printre muncitori, sudişti, votanţi PSD sau nehotărâţi. Această creştere este semnificativă statistic, de 5 procente.

Cum au reacţionat instituţiile?

- Constatăm o unanimitate în ceea ce privește aprecierea pozitivă a intervenției cetățenilor, ambulanțelor, SMURD și a medicilor în accidentul de la Colectiv, iar 9 din 10 români apreciază că pompierii au reacționat bine.
- În ceea ce privește instituțiile juridice și politice, nu mai există consens. Totuși, majoritatea (70%) apreciază că Guvernul și procuratura acționează corect pentru a ancheta vinovații și a oferi resursele necesare tratării victimelor.
- Singura instituție unde tendința este negativă este primăria de sector, acuzată că nu a verificat autorizațiile. Două treimi din români apreciază că autoritățile locale au reacționat prost, un sfert că și-au făcut treaba și 10% nu pot aprecia.

Reacția autorităților – pe categorii

		Autoritati Locale	Guvern	Procu- ratura
SEX	Barbat	-41	52	53
	Femeie	-39	45	63
SEGMENT	Pensionari	-53	60	56
	Muncitori	-33	45	63
	Tineri	-20	58	61
	Intelectuali	-44	25	55
REG	Moldova	-45	54	65
	Muntenia si Oltenia	-32	53	57
	Transilvania	-36	45	61
	Bucuresti	-72	30	41
MOBILI- ZARE	Incerta	-34	44	52
	Sigura	-47	53	65
VOT	PSD	-31	71	69
	Altele stanga	-61	68	61
	Altele dreapta	-30	42	50
	PNL	-48	37	50
	Nehotarati	-45	16	44
SURSA MEDIA	Televiziune	-40	54	63
	Radio	-20	59	57
	Presa scrisa	-49	46	52
	Internet	-58	24	37
TV STIRI	Antena 3	-38	62	59
	Realitatea TV	-39	43	61
	România TV	-40	60	63
	B1 TV	-25	30	52
	Digi 24	-66	19	53

Nu am inclus instituțiile la care aproape toți au apreciat pozitiv intervenția. Cifrele reprezintă tendința pozitivă sau negativă (calculată ca diferență de procente %bine – %prost)

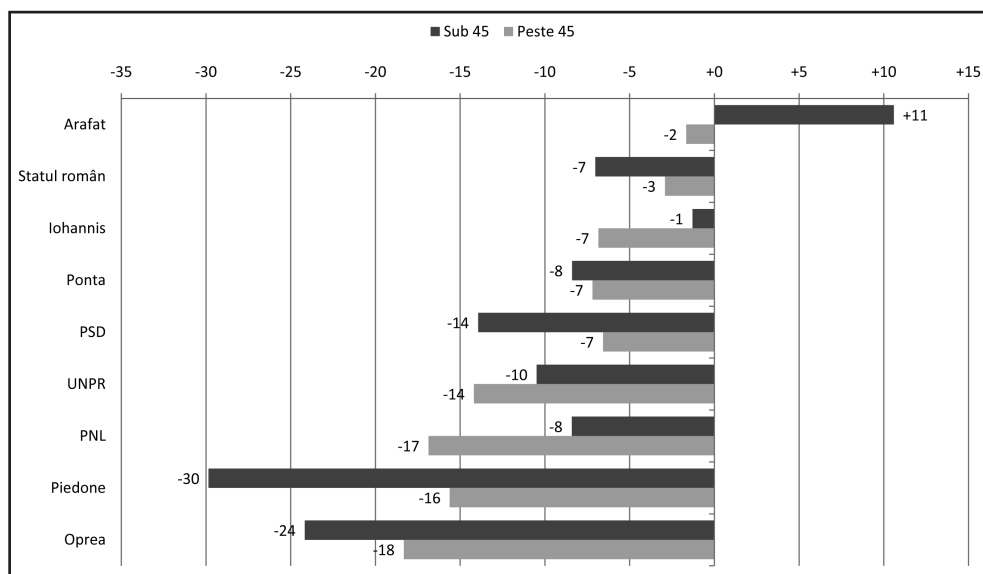
- tendință negativă în toate grupurile în evaluarea **autorităților locale**, mai ales printre pensionari și intelectuali, bucureșteni, mobilizați la vot, și cei care se informează de pe internet sau Digi24. Ceva mai puțin printre tineri sau votanți PSD.

- Tendință pozitivă în evaluarea reacției **Guvernului**, mai ales printre bărbați, mobilizați la vot, votanți ai stângii și telespectatori A3 sau RTV. Intelectualii, bucureștenii, votanții PNL, PMP sau nehotărâții, telespectatorii B1 și Digi ceva mai sceptici, dar evaluarea tot pozitivă la majoritatea.
- Evaluarea activității **procuraturii** este preponderent pozitivă, cu unele rezerve printre bărbați, bucureșteni, votanți ai drepte și cei care se informează de pe internet.

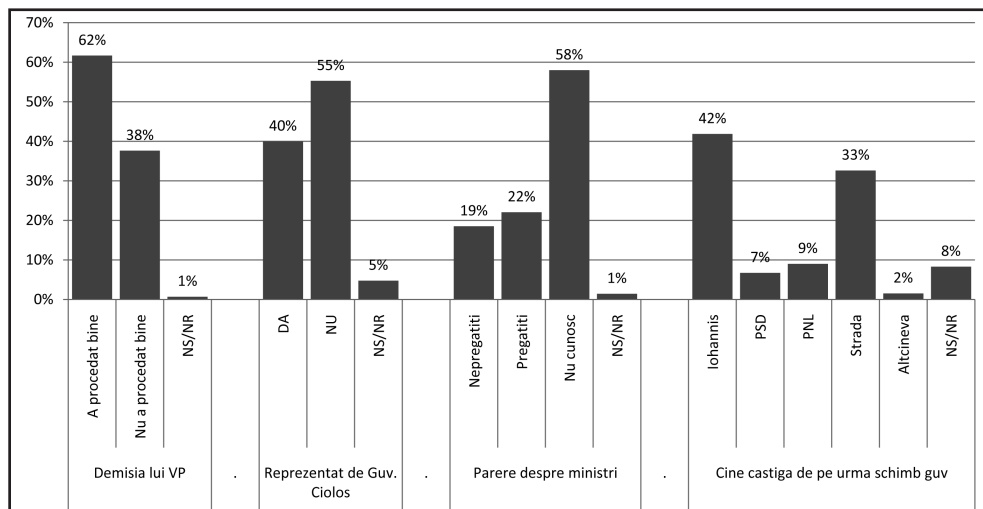
Re-evaluări ale actorilor și instituțiilor după tragedia de la Colectiv

Evaluările au fost făcute la sfârșitul lunii ianuarie, în baza de date SocioPol, însă doar o parte dintre respondenți (aproximativ 250) au primit această întrebare. Am calculat indicatorul tendinței de re-evaluare ca diferența dintre procentul celor care și-au schimbat părerea în bine și procentul celor care și-au schimbat părerea în rău. Am aranjat actorii și instituțiile în ordine descrescătoare, de la re-evaluări pozitive la negative.

- Injurul care iese pe plus este Raed Arafat (în ciuda campaniilor de presă), mai ales în rândul celor mai tineri (+11), restul mai mult sau mai puțin pe minus.
- Klaus Iohannis a pierdut puțin printre cei mai vârstnici, în vreme ce Victor Ponta a pierdut în ambele categorii de vârstă (-7).
- Printre partide, PSD pare să fi pierdut mai puțin decât UNPR sau PNL. Dacă opinia despre PNL s-a schimbat în rău mai ales în rândul vârstnicilor, la PSD s-a schimbat în rău mai ales în rândul tinerilor. E posibil să fie de fapt o conservare a publicurilor (cei mai tineri care oricum aveau o părere proastă despre PSD o au acum și mai proastă, la fel PNL cu vârstnicii).
- Marii perdanți în urma acestui accident sunt primarul sectorului 4 și liderul UNPR. Primarul Cristian Popescu Piedone și Gabriel Oprea pierd aprox. 20 de procente care își schimbă părerea înspre mai rău, mai ales în rândul celor sub 45 de ani.

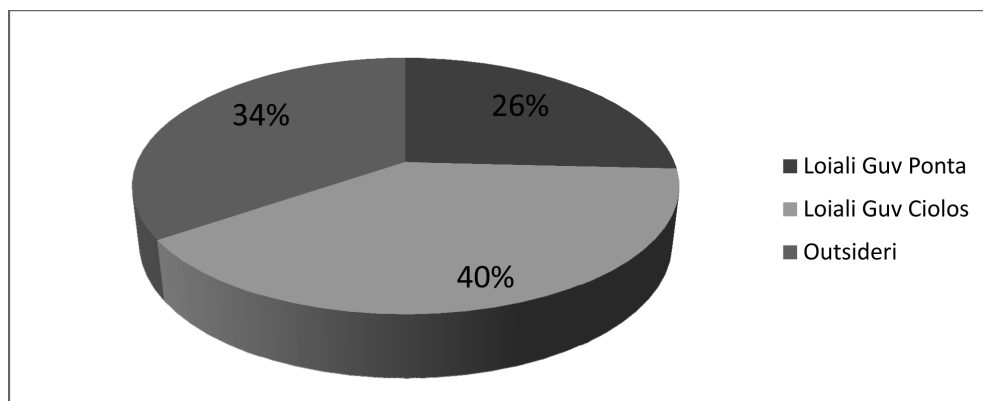
Consecințele politice ale cazului Colectiv

În decembrie au fost adresate primele întrebări despre demisia Guvernului Ponta și debutul Guvernului Cioloș.

- Deși nu acuză Guvernul că a fost direct responsabil de tragedie, majoritatea românilor (62%) consideră că Victor Ponta a procedat bine când și-a dat demisia.
- Pe de altă parte, în decembrie, doar 40% considerau că sunt reprezentați de Guvernul Cioloș și 55% apreciau că nu sunt reprezentați.
- Numele noilor miniștri erau necunoscute pentru aprox. 60% dintre români, iar dintre cei care i-au putut aprecia, cam jumătate îi consideră competenți și pregătiți și jumătate nepregătiți sau incapabili de a conduce un minister.
- În fine, mulți români (42%) apreciază că tragedia i-a adus câștiguri politice lui Iohannis, dar există un grup consistent (33%) care consideră că societatea civilă și cerințele "străzii" sunt adevărații învingători. Partidele politice sunt cele în lăgătură cu care cei mai puțini români spun că ar fi câștigat în urma scandalului.

Trei grupuri de oameni, post-Colectiv

Pe baza întrebărilor despre demisia lui Victor Ponta, legitimitatea Guvernului Cioloș și a împărțirii responsabilității pentru accidentul de la Colectiv, am realizat o analiză cluster, din care au reieșit **trei grupuri de oameni**:

- 1. Loiali fostului Guvern Ponta (26%)**: consideră că Victor Ponta **nu** trebuia să demisioneze, **nu** se simt reprezentați de Guvernul Cioloș și atribuie vina pentru incident mai ales patronilor clubului. Grupul e format mai ales din pensionari (45%) și votanți PSD sau ALDE (68%), în general urmăresc știri la televizor (66% Antena 3 sau Realitatea) și consideră că țara merge într-o direcție greșită, dar conține și o minoritate de votanți PNL și un subgrup de intelectuali (21%), precum și mai multe femei decât bărbați.
- 2. Loiali noului Guvern Cioloș (40%)**: cel mai mare grup, majoritatea (dar nu toți – 75%) consideră că Victor Ponta trebuia să demisioneze și toți se simt reprezentați de guvernul Cioloș. Este un grup echilibrat pe vârste, genuri, zone geografice și consum TV, dar nu conține foarte mulți tineri sub 30. Votează mai mult cu dreapta decât cu stânga, PNL e peste PSD (35 la 25). E un grup mai mobilizat politic decât celelalte și majoritatea sunt optimiști față de direcția țării.

		Loiali Guv Ponta	Loiali Guv Cioloș	Outsideri
		col%	col%	col%
SEX	Barbat	43%	53%	45%
	Femeie	57%	47%	55%
SEGMENT	Pensionari	45%	29%	33%
	Muncitori	18%	29%	16%
	Tineri	16%	18%	26%
	Intelectuali	21%	24%	25%
REG	Moldova	25%	22%	18%
	Muntenia si Oltenia	37%	34%	35%
	Transilvania	30%	37%	32%
	Bucuresti	7%	7%	15%
MOBILIZARE	Incerta	60%	49%	64%
	Sigura	40%	51%	36%
VOT	PSD	52%	25%	27%
	Altele stanga	16%	10%	9%
	Altele dreapta	6%	13%	16%
	PNL	16%	34%	25%
	Nehotarati	2%	10%	13%
SURSA MEDIA	Televiziune	84%	75%	70%
	Radio	4%	8%	6%
	Presa scrisa	1%	1%	4%
	Internet	11%	16%	20%
TV STIRI	Antena 3	45%	24%	25%
	Realitatea TV	14%	23%	31%
	România TV	22%	14%	11%
	B1 TV	3%	10%	11%
	Digi 24	5%	14%	9%
DIRECȚIA ȚĂRII	Bună	22%	63%	42%
	Greșită	74%	34%	54%

3. **Outsideri (34%):** consideră că Victor Ponta trebuia să demisioneze dar nu se simt reprezentați de Dacian Cioloș, mulți dintre ei învinovătesc clasa politică pentru tragedia de la clubul Colectiv. Majoritatea au sub 45 de ani, mai mult femei, în general nu ar participa la vot, dacă ar face-o PSD este la egalitate cu PNL, dar PMP/M10 ar lua de asemenea multe voturi. Mulți consumatori de internet, telespectatori Realitatea TV, mulți bucureșteni și puțini moldoveni

Concluzii. Cine a câștigat de pe urma evenimentelor de la Colectiv?

Datele parcurse în acest articol, în special cele care evidențiază diferențele între lunile de măsurătoare, arată câteva evoluții interesante, prea puțin evidențiate, cu privire la efectul mass-media asupra agendei publice. Agenda media influențează într-o manieră importantă agenda cetățeanului, care își schimbă sensibil (chiar dacă nu decisiv) percepțiile cu privire la vinovații, la doar o lună distanță. Cifrele de la primul grafic, precum și cele care menționează câștigătorii post-accident, evidențiază următoarele concluzii:

1. **Deși inițial, tentația naturală a opiniei publice era să transfere majoritatea covârșitoare a vinovăției spre actori apropiați de accident** (proprietarii clubului, dintre actorii privați, și primăria locală, dintre actorii publici), ulterior, în urma discuțiilor din spațiul public, a crescut și vinovăția actorilor publici de la nivel central (guvern și, respectiv, clasa politică în ansamblu). Astfel, cifrele sunt elocvente – inițial, suma vinovăției atribuite primilor actori era de 73% în noimebrie, dar a coborât la 64% în decembrie, 9% dintre români schimbându-și părerea. Unde s-au transferat aceste 9 procente? Spre Guvern (două procente), spre trupă (un procent) și spre clasa politică (5 procente).
2. **Practic, actorii publici centrali preiau 7% din vinovăție într-o lună de zile, ajungând de la 19% la 26%.** Acest lucru s-a produs în special în urma modului în care s-au mediatizat aceste subiecte pe principalele canale de știri, în care s-a pus un accent important și pe responsabilitatea altor instituții publice în afară de cele locale.
3. **Clasa politică, în ansamblul său, a fost considerată ca fiind responsabilă în mai mare măsură de telespectatorii B1 și RTV decât de telespectatorii altor canale media.** Dacă în cazul B1 nu putem vorbi de audiențe foarte mari, în cazul RTV putem vorbi de o influență extrem de importantă. Cifrele de la începutul anului confirmă o creștere importantă în audiență pentru RTV, care ajunge să depășească în multe momente Antena 3, până acum cea mai importantă televiziune de știri. Or, în acest context, este cumva firesc ca responsabilitatea actorilor politici centrali să fie crescută, la o luna de la accident.
4. **Politic, există un perdant major, din această clasă politică – este vorba de UNPR și de liderii săi** (Gabriel Oprea și primarul Cristian Popescu Piedone). Cu toții au pierdut puncte importante, acest lucru transferându-se și în scorul de vot, tot mai mic pentru UNPR în măsurătorile publice. Dintre partide, nici PSD și nici PNL nu au ieșit foarte întăriți – scorurile lor nu sunt profund afectate.
5. **Dintre actorii politici întăriți după acest moment, putem menționa trei – președintele Klaus Iohannis** (perceput ca învingător de opinia publică), „strada” (construcție artificială, dar menită să evidențieze o diferențiere tocmai față de clasa politică și față de partide) și, la o anumită scară, **Raed Arafat** (personaj care își consolidează credibilitatea, în ciuda atacurilor din media la adresa sa).
6. **În extensie față de percepția asupra președintelui Klaus Iohannis, notăm și creditul de care se bucură noul guvern condus de premierul Dacian Cioloș**, creditat cu un sprijin important, inclusiv din partea zonelor politice (în special de dreapta), dar mai ales cu sprijin din partea celor care au vrut o schimbare și care au blamat, până de curând, întreaga clasă politică.

7. La o analiză pe tipuri diferite de votanți și de consum media, notăm diferențe destul de mici pe categorii sociale. Diferențe există în funcție de preferințe politice. Cei care nu sunt mobilizați la vot în general îl indică pe Iohannis că învingător, cei mobilizați apreciază destul de mult „strada”. La fel, votanții PNL sau PMP consideră că protestatarii au fost victorioși, în vreme ce votanții PSD sau ALDE dar și cei nehotărâți trec victoria mai ales în dreptul președintelui Iohannis. Atât votanții PSD cât și cei PNL consideră că partidul lor a avut mai mult de câștigat, dar cu puțin – practic, doar din zona susținătorilor proprii vine acest tip de vot de încredere. În rest, imaginea generală este aceea că toată clasa politică a pierdut.
8. Aparent surprinzător, publicul TV consideră în mai mare măsură că „strada” a câștigat decât publicul online. Consumatorii media din online consideră mai ales că președintele Iohannis a profitat cel mai mult de pe urma acestui moment. La fel, președintele Iohannis este desemnat drept principal beneficiar de către telespectatorii Antena 3, RTV dar și Digi. „Strada” este creditată mai ales de telespectatorii B1 și Realitatea TV.

Cine a câștigat ? (% pe linie)

		Iohannis	PSD	PNL	Strada	NS/NR
VOT	VOTEAZA	38%	5%	8%	38%	1%
	Nu voteaza	45%	8%	10%	29%	2%
	Votanti PSD	45%	15%	8%	24%	6%
	Votanti PNL	35%	2%	12%	46%	5%
	Nehotarati	40%	2%	4%	35%	17%
		Iohannis	PSD	PNL	Strada	NS/NR
CONSUM MEDIA	Televiziune	40%	7%	8%	35%	8%
	Internet	46%	5%	13%	26%	10%
	Antena 3	50%	7%	11%	25%	6%
	Realitatea TV	34%	6%	9%	39%	10%
	România TV	45%	5%	8%	33%	8%
	B1 TV	31%	6%	8%	45%	9%
	Digi 24	43%	2%	8%	39%	7%

Așadar, putem încheia considerând că există un impact considerabil al mass-media asupra percepțiilor publice. Analiza punctuală pe acest moment arată în mod clar acest efect – nu doar analiza comparativă a percepțiilor dintre luna noiembrie și, respectiv, luna decembrie, dar și celelalte păreri.

Există un efect al mass-media asupra agendei publice și, într-o oarecare măsură, și asupra agendei politicianilor care, după acest moment tragic, au adoptat în propriul discurs mesaje despre nevoia înnoirii clasei politice și a adaptării sale la așteptările societății civile.

Mass-media și-a asumat dezvoltări în știri și conținut editorial care au dus la o blamare mai mare a întregii clase politice, alături de actorii și instituțiile oricum blamate în primă instanță. De asemenea, din punct de vedere politic, vedem că au existat consecințe, atât în ce privește unii perdanți (UNPR, în special) cât și în ce privește pierderea prim-plan-ului de către partidele principale, direct asociate cu imaginea clasei politice în ansamblu.

Emoția provocată de accident a dus la schimbări politice importante și au legitimat noi actori în spațiul public și a confirmat mecanismul în care agendele se suprapun (agenda media, agenda publică, agenda politicianilor).

BIBLIOGRAFIE:

Maxwell E. McCombs, Donald L. Shaw, „The agenda-setting function of mass media”, *The Public Opinion Quarterly*, vol. 36, nr. 2, 1972, pp. 176-187

James W. Dearing, Everett Rogers, *Agenda-Setting*, Sage Publications, 1996

Ted M. Coopman, „Toward a pervasive environment perspective”, *Firstmonday.org*, vol. 14, nr. 1, 2009, <http://firstmonday.org/article/view/2277/2069> accesat 10.03.2016

Manuel Castells, *The Rise of the Network Society*, Cambridge: Blackwell, 2000

Manuel Castells, *Networks of Outrage and Hope. Social Movements in the Internet Age*, Cambridge: Polity Press, 2012.